

היסטוריה ממלכתי דתי

❖ הצעות לעבודת חקר מאושרות

הצעה מס' 1

הצעת חקר

עם פרוץ מלחמת העולם השנייה רצו והראו נכונות להתגייס לצבא הבריטי 14,000 צעירים יהודים שחיו בארץ ישראל, אשר יפעלו ויילחמו בתוך הצבא הבריטי, אך נענו בסירוב מהצבא הבריטי מכמה סיבות. לאחר זמן מה בקיץ שנת 1941 הבינו בארץ ישראל שהצבא הנאצי בדרכו לכבוש את תעלת סואץ ולהתקדם לארץ ישראל ולכלל האזור, ולכן ההיענות להתגייסות לאחר מכן הייתה רבה. היישוב היהודי והמוסדות הלאומיים בארץ הכריזו על גיוס כולל של בחורים בטווח הגילאים 20-30 לצבא הבריטי. הצבא הבריטי החל לגייס יהודים לצבאו וקמו מספר יחידות של יהודים בתוך הצבא הבריטי ביניהם היו: הבריגדה היהודית, צנחני היישוב, התותחנים, חיל הרגלים (הבאפס), הרבניים הצבאיים ועוד. היחידות עסקו בהרבה מקצועות בתוך הצבא הבריטי כמו הנדסה, הובלה, רפואה ועוד בארץ ישראל ובמצרים במרביתם.

מתוך שלל האספקטים בהם טרם הישוב למאמץ המלחמתי, בולט ביותר סיפורם של הצנחנים היהודיים, ובתוכם בולטת כמובן דמותה של חנה סנש.

מאליה עולה השאלה – מדוע הצנחנים, ובייחוד חנה סנש, הם שזכו לתהודה הסטורית כה רבה? האם היה זה בשל תרומתם הסגולית למאמץ המלחמתי, או שמא מסיבות אחרות?

שאלת החקר: תרומת היישוב היהודי למאמץ המלחמתי-בין מיתוס למציאות- מקרי מבחן: הצנחנים היהודים בצבא הבריטי וחנה סנש

שאלות משנה:

1. מה היתה מטרת הצנחת היהודים מעבר לקווי האויב והאם עמדו במשימתם?
2. מה היה היחס של הישוב בארץ בתקופת מלחמת העולם השנייה לצנחנים היהודיים ומה היה יחסם של היהודים לאחר מלחמת העולם השנייה?
3. איך, מתי וכיצד כונן המיתוס של חנה סנש?

הצגת מבנה המחקר:

הפרק ראשון הראשון יהיה מעין מבוא לכל התקופה, ובו נשאל מה ידעו בארץ ישראל על הנעשה בשואה? מה היו היכולות של התנועה הציונית להירתם לעזרה לטובת יהודי אירופה? **בפרק שני** נבחן מן ההיבט ההסטורי את פועלם של הצנחנים היהודים. **בפרק השלישי** נעייין

בעיתונות העברית ההסטורית וביחסה לצנחני הישוב, בין השנים 1944-1960. לבסוף, בפרק הרביעי נעשה סיכום ודיון.

המקורות למחקר:

מאמרו של יהודית תידור באומל, גיבורים למופת: צנחני היישוב במלחמת העולם השנייה ועיצוב הזיכרון הקולקטיבי הישראלי יעסוק ביחסם של היישוב היהודי לצנחנים היהודיים והנצחת הצנחנים היהודיים.

העיתונות העברית ההיסטורית, המאוכסנת באתר הספרייה הלאומית, תציג את ההבדלים וההפרשים וביחס של העיתונות העברית בארץ לגבי הצנחנים היהודיים והבריגדה היהודית.

הספר "הנהגה במלכוד" עוסק במה ידעו ביישוב היהודי בארץ על מה שקורה במלחמת העולם השנייה ומה קורה ליהודים בשואה ובנוסף מה היו יכולות היישוב היהודי לתרום ליהודי המלחמה באירופה.

בחרתי בנושא זה מכיוון שבתחילה חשבתי לעסוק ביישוב היהודי לגבי מלחמת העולם השנייה אך זה היה נושא גדול ורחב מידי ולכן המורה עזר לי וצמצמנו את הנושאים שבהם תעסוק העבודה ונושא זה של היחידות היהודיות בתוך הצבא הבריטי והיחס אליהם והנצחתם עוררו את חשיבתי ורציתי ללמוד יותר על הנושא ולדעת עליו ולכן בחרתי לעסוק בנושא זה בעבודתי.

הצעה מס' 2

הצעת חקר

השואה שעברה על יהדות אירופה וצפון אפריקה הציגה את הצד האפל של האנושות. בשואה נרצחו בצורה מחרידה כ- שישה מיליון יהודים על ידי הנאצים ועוזריהם מקרב כמעט כל עמי אירופה. לכאורה כל אורה של האנושות עומעם לחלוטין. אך היו כמה אנשים בודדים שפעלו נגד פקודות הנאצים בכל הנוגע להשמדת היהודים, וזאת למרות הסיכון הרב שהיה כרוך בדבר. ביניהם נמנה אוסקר שינדלר.

אוסקר שינדלר היה גרמני. בתחילת דרכו אוסקר היה חבר במפלגה הנאצית, ובכך הדגיש את תמיכתו בהיטלר. עם הזמן עמדתו כנראה השתנתה והוא פעל והשקיע הרבה כספים מכספו האישי וגם השקיע מאמצים רבים כדי להציל כמה שיותר יהודים באמצעות המפעל

אותו ניהל. כבר משורות קצרות אלה, ניתן להבין שמדובר במקרה מורכב, של אדם שיש לפחות שני צדדים באישיותו, בכל הנוגע ליחסו ליהודים.

לאחר סיום השואה הייתה התלבטות ב"יד ושם", שהוא "המוזיאון לחקר השואה בארץ ישראל", האם להכיר באוסקר שינדלר כ"חסיד אומות העולם", מכיוון שהוא היה חלק מהמפלגה הנאצית ולעומת זאת הציל יהודים. לאחר מאמצים ודיונים רבים, אוסקר שינדלר הוכר כ"חסיד אומות העולם". לכן באה שאלת החקר שלנו שנובעת מסיפורו של אוסקר שינדלר והיא: **האמנם הפך שינדלר את עורו? האמנם ראוי הוא להקרא 'חסיד אומות העולם'?**

שאלות משנה:

*מה היה מעמדו של אוסקר שינדלר במפלגה הנאצית?

*מה היה היחס של אוסקר שינדלר ליהודים בעיני היהודים?

*מהי הגדרת 'חסיד אומות העולם' על פי 'יד ושם' והאם שינדלר עומד בהגדרה זו?

מבנה העבודה

בפרק א' אנחנו הולכים לכתוב עדויות על תחילתו של שינדלר כחבר במפלגה הנאצית והמשך סיפורו על מפעל ההצלה שלו שבו הציל שינדלר כ-1200 יהודים.

בפרק ב' אנחנו הולכים לכתוב על עמדתם של המתנגדים: וינר וורצל, שהם התנגדו שאוסקר שינדלר יוכר ב"יד ושם" כ"חסיד אומות העולם".

בפרק ג' נכתוב מה הם היו העמדות של תומס קנילי שהוא כתב את הספר "רשימת שינדלר" ושפילברג שהוא ביים את הסרט "רשימת שינדלר".

בפרק ד' נכתוב מה הייתה העמדה של ליאון שלף בנוגע למאמר: "בין רשימת שינדלר לבין הרכבת של קסטנר" ובנוגע למה שעשה אוסקר שינדלר במציאות מאשר בספר ובסרט "רשימת שינדלר".

סדר הפרקים הוא כך מכיוון שצריך לדעת מה הייתה תחילתו של אוסקר שינדלר ומה היה סופו ב"שואה" וההבדלים בין הטוב והרע שמשתייכים אליו, כי רק על ידי כך אפשר לענות על שאלת החקר.

בחרנו בנושא על אוסקר שינדלר מכיוון שאני חושב שכאשר אנשים רואים את הסרט "רשימת שינדלר", הם חושבים ששינדלר הוא גיבור כמו שאני חשבתי אבל כאשר הם רואים עדויות של אנשים שמתנגדים לשינדלר, הם מבינים כמוני ששינדלר לא עשה רק דברים טובים אלא גם דברים לא טובים, ולכן אני רוצה לדעת מהו באמת הסיפור האמתי על אוסקר שינדלר, והאם אוסקר שינדלר עשה זאת מתוך אינטרסים או שבאמת שהוא השתנה והאם באמת מגיע לו תואר "חסיד אומות העולם". בטיול לפולין ראינו במהלך הנסיעות הארוכות באוטובוס את הסרט "רשימת שינדלר" של שפילברג שמבוסס על ספרו של תומס קנילי, ולאחר סיום הסרט המדריך שהיה אתנו באוטובוס דיבר אתנו על הסרט ועל זה שאוסקר שינדלר קיבל לבסוף את האות "חסיד אומות העולם", אחרי הרבה דיונים וטענות רבות נגדו ולכן זה עניין אותי לדעת יותר האם באמת היה מגיע לאוסקר שינדלר לקבל את האות "חסיד אומות העולם" או שהיה מיותר, ואכן אותם אלו שהתנגדו לכך שהוא יקבל, צדקו בטענתם שלא מגיע לו.